

**This one whose ביאה¹ אינו דין שכספה מאכילתה – ביאה
תרומה feeds her כסף feeds her תרומה, is it not logical that her**

OVERVIEW

אין ביאתה מאכילתה where שפחה כנענית ק"ו as follows: if a even חופה ע"י חופה, nevertheless כספה מאכילתה בלא חופה; it follows that an אשה (ש"כ) ביאתה מאכילתה ע"י חופה, should certainly be מאכילתה בלא חופה. Our תוספות challenges this ק"ו on the basis of דיו אסוף דינא and offers two explanations.

תוספות asks:

ואם תאמר ונימא דיו אסוף דינא² –

**And if you will say; let us invoke the rule דיו for the 'end of the חומר' -
כלומר³ מאיזה כח אתה בא ללמוד כסף מכח ביאה –**

**Meaning; on account of which strength of the אשה are you deriving that
מאכיל is כסף; from the power of ביאה; that ביאה is מאכילתה, therefore -**

דיו כביאה ולא יאכיל אלא אחר חופה ודוגמתה בפרק ב' דבבא קמא (דף כה, א) –

**It is sufficient for כסף to be like ביאה, and therefore it should not be מאכיל
only after חופה, just like ביאה. And a דיו similar to this can be found in the
second פרק of מסכת ב"ק; where we say דיו אסוף דינא.**

¹ From the context of this תוספות it appears that תוספות is referencing the ק"ו of רנב"י; it would be appropriate therefore to insert the words 'ע"י חופה'. See רש"י and תוספות הרא"ש.

² The ק"ו under discussion here (as all ק"ו) has two parts, the קל and the חומר. The קל part, which is; 'what if a תחילת דין (the קל), nevertheless מאכילתה', is also referred to as 'the beginning of the ק"ו'. The חומר part which is, 'ביאתה מאכילתה ע"י חופה אשה', should surely be מאכילתה בלא חופה, is referred to as סוף דינא; the conclusion of the ק"ו. It is self understood that the derivative ruling (in this case that כספה מאכילתה בלא חופה by an אשה), also known as the למד, cannot be more (or greater, etc.) than the source (in this case that כספה מאכילתה בלא חופה by a ש"כ) also known as the מלמד. This is the rule of דיו. We can deduce that the stronger is (certainly) as strong as the weaker; however we cannot deduce that the stronger is even stronger than the weaker and create a ruling by the stronger which does not (even) apply to the weaker. Our תוספות maintains that we can invoke the דיו rule even on the סוף דינא. (See תוספות ב"ק כה, א ד"ה אני.) The focal point of the ק"ו is the חומרא of the stronger over the weaker. The rule of דיו argues since the cause why we are giving the stronger this new law, is on account of the חומרא it possesses, therefore the new law cannot be greater (not only than the מלמד, but not even greater) than the חומרא. The אשה of חומרא is that חופה ע"י חופה, therefore the ק"ו cannot accord it any other power except to have כספה מאכילתה also חופה ע"י חופה, but not חופה ע"י חופה.

³ סוף דינא is explaining himself what is דינא.

⁴ There חייב פטור ברה"ר who are חייב שן ורגל ק"ו: If חייב חזי נזק ברה"ר a חייב קרן, then רשות הניזק נ"ש in the חומרא (the חומרא) חזי נזק ברה"ר, should certainly be חייב חזי נזק ברה"ר. The חכמים argue and invoke the rule of (אסוף דינא) דיו. They say the חומרא of קרן is that it pays a ח"נ ברשות הניזק, then all that you can derive is that it pays a ח"נ ברשות הניזק, but not a ש"נ, for that is more than the חומרא.

answers: תוספות

ויש לומר הכא סברי⁵ כרבי טרפון דאמר לא אמרינן דיו היכא דמיפרך קל וחומר⁶ –
And one can say that here those who argue for this ק"ו agree with ר"ט who maintains that we do not invoke דיו whenever a ק"ו is inoperative on account of דיו -

ואי אמרת הכא דיו מיפרך קל וחומר⁷ –
And if we invoke דיו here the ק"ו will be inoperative.

offers an alternate solution: תוספות

ורבינו שמשון מקוצי תירץ דלא אמרינן דיו אלא היכא דבעי למימר דין חדש –
And the מקוצי ר"ש answers that we do not invoke דיו, unless we wish to create a new ruling -

כגון התם דאמר קרן ברשות הרבים חצי נזק –
For instance there in ב"ק where without the ק"ו then קרן would pay a ח"נ - ברה"ר

ואתה בא ללמוד נזק שלם מקל וחומר דשן ורגל –
And you (ר"ט) wish to derive that קרן pays a נ"ש from a ק"ו of שן ורגל, that is where we invoke דיו; a נ"ש for קרן is a new law -

אבל הכא דרחמנא אמר קנין כסף אוכל –
However here where the תורה writes that a קנין eats כסף - תרומה
ואין אנו באין ללמוד מן הקל וחומר אלא מהו קנין כסף:⁸
And all we derive from the ק"ו is what is considered a קנין כסף in such a case even the חכמים agree that we will not say (אסוף דינא) דיו.

SUMMARY

We do not say here דיו אסוף דינא either because we agree with ר"ט or there is no גילוי מילתא by a ק"ו which is a דינא אסוף.

THINKING IT OVER

According to the first answer of תוספות how did ריב"ב challenge with בן בג בג this ק"ו; perhaps בן בג בג maintains as the חכמים do,⁹ that we say דיו even where מיפרך ק"ו?!

⁵ See footnote # 152 for an explanation of the plural usage. See also: 'Thinking it over'.

⁶ The ruling which would follow if we invoke דיו would be known without the ק"ו. In the case of ר"ט by קרן, if we say דיו and קרן is only חייב ברשות הניזק, this would be known without any ק"ו. The דיו renders the ק"ו meaningless.

⁷ If we invoke דיו here, the ruling would be that ע"י חופה. This is known without a ק"ו.

⁸ See previous (also) states that this ק"ו is merely a גילוי מילתא (footnotes # 5-7) תוספות ד"ה ומה.

⁹ See footnote # 151.